

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/129/2002

POLACY O EURO, KURSIE WALUTOWYM I PLANOWANYCH ZMIANACH W RADZIE POLITYKI PIENIĘŻNEJ

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LIPIEC 2002

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

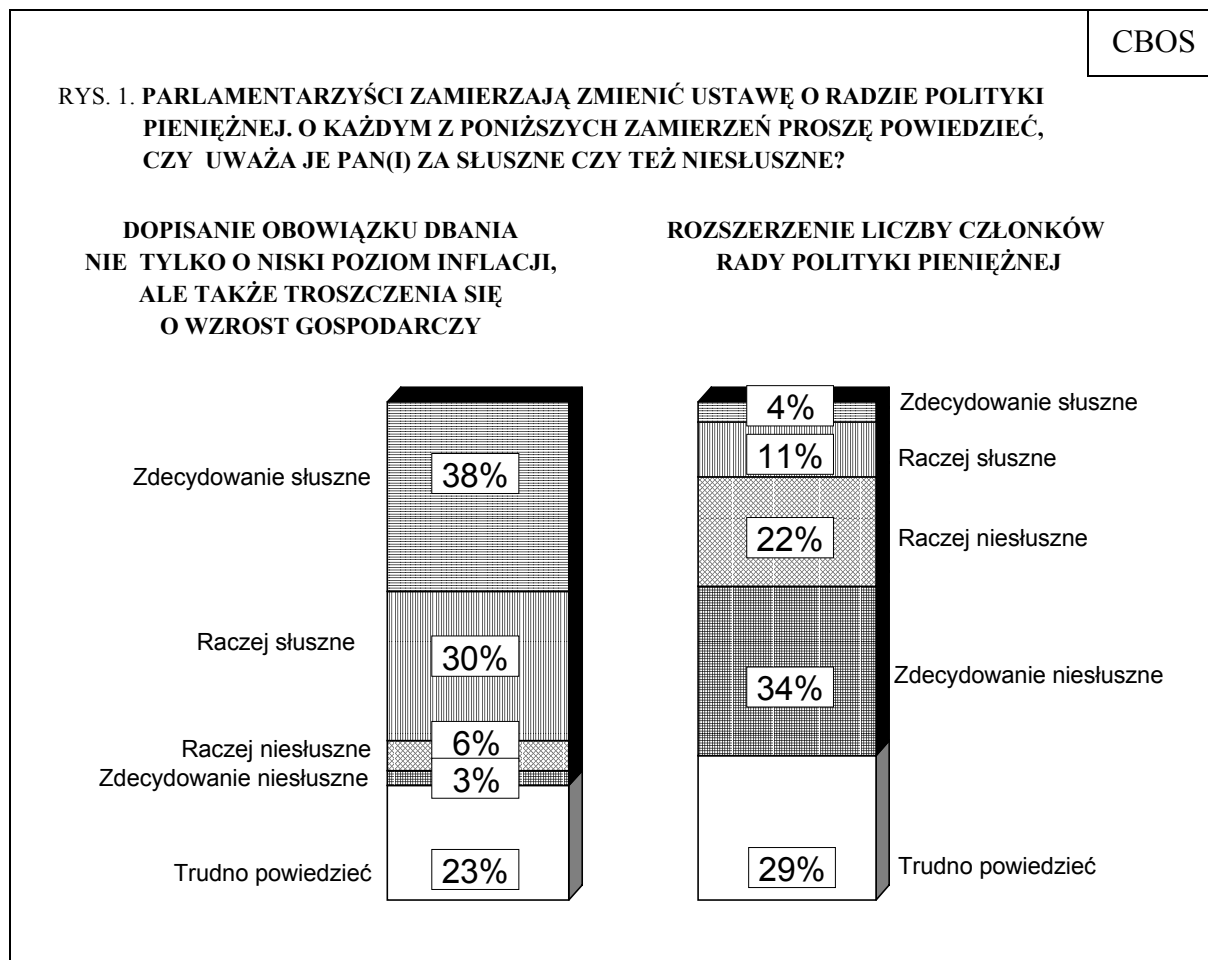
Już od kilku miesięcy jesteśmy świadkami mniej lub bardziej narastającego konfliktu między rządem Leszka Millera, a szerzej - koalicją rządową z jednej strony i Radą Polityki Pieniężnej oraz szefem NBP z drugiej. Według rządu i partii rządzących, RPP zbyt wolno reaguje na dane o spadającej inflacji i w zbyt małym stopniu obniża stopy procentowe, co - ich zdaniem - przyczynia się do napływu kapitału spekulacyjnego i przewartościowania naszej waluty. Długofalowym skutkiem tej sytuacji jest obniżająca się konkurencyjność i trudna sytuacja naszych eksporterów. RPP kontrargumentuje, że napływ kapitału zagranicznego jest związany przede wszystkim z emisją obligacji rządowych, służących sfinansowaniu deficytu budżetowego, a silna złotówka ma związek z perspektywą wejścia naszego kraju do Unii Europejskiej, czego doświadczają także waluty narodowe sąsiednich krajów postrzeganych jako pewni kandydaci do UE.

Kolejną odsłoną tego sporu jest planowana już od jakiegoś czasu próba zmiany ustawy o RPP - z jednej strony przeformułująca ustawowe cele jej działalności, z drugiej zaś mająca zwiększyć liczbę jej członków.

Większość respondentów¹ opowiada się za tym, by członkowie RPP nie tylko troszczyli się o poziom inflacji, ale mieli na uwadze także troskę o wzrost gospodarczy. Tego rodzaju rozszerzenie celów działalności RPP uznaje za słuszne ponad dwie trzecie ankietowanych (68%). Wydaje się, że tak duże poparcie dla tego postulatu związane jest z nieskutecznością dotychczasowych wysiłków podejmowanych na rzecz ożywienia gospodarczego.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (146) przeprowadzono w dniach 5-8 lipca 2002 roku na liczącej 1024 osoby reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

Natomiast ponad połowa ankietowanych (56%) jest przeciwna zwiększeniu liczby członków RPP, pamiętając zapewne podawane niedawno do wiadomości publicznej informacje na temat wysokości ich zarobków.

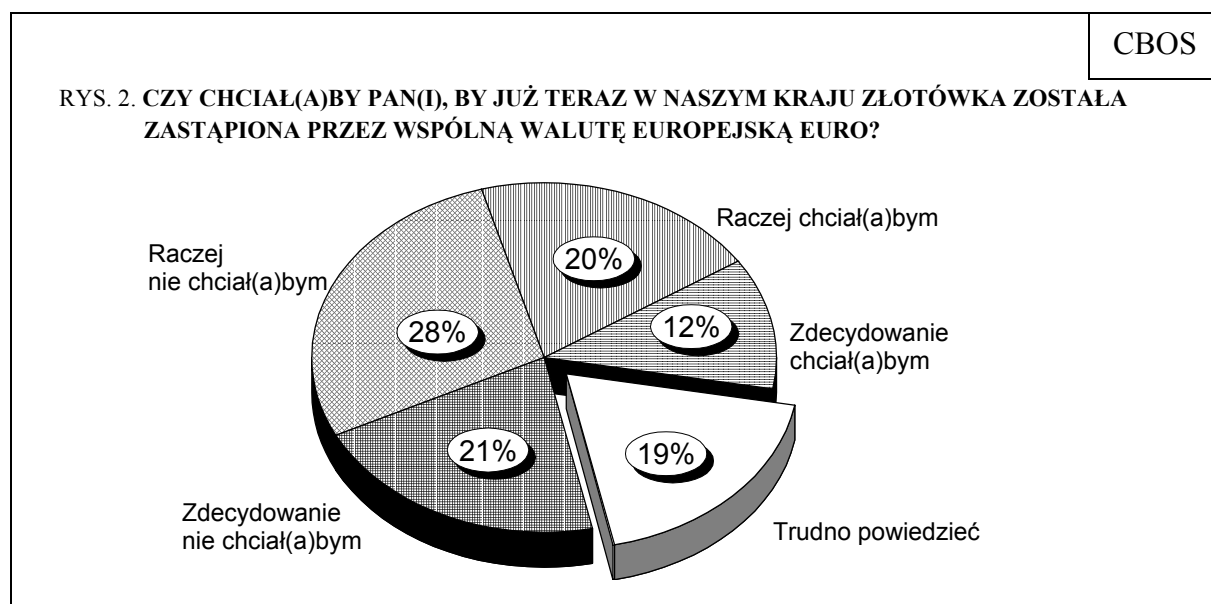

Jeśli chodzi o postulat poszerzenia zakresu działalności RPP, tzn. dopisanie obowiązku troszczenia się o wzrost gospodarczy, najbardziej powściągliwi we wprowadzaniu tej zmiany są ankietowani z wyższym wykształceniem, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji oraz respondenci pracujący na własny rachunek. Jednak nawet w tych grupach zdecydowana większość opowiada się za wprowadzeniem tego rodzaju zmiany. Bardziej wstrzeźliwi w tym względzie są badani o prawicowych poglądach politycznych niż osoby identyfikujące się lewicą, a spośród elektoratów partyjnych - potencjalni wyborcy PO.

CZY JUŻ WPROWADZAĆ EURO?

Nowy wicepremier i minister finansów Grzegorz Kołodko przedstawiając jeszcze przed objęciem tego stanowiska projekty poprawy sytuacji gospodarczej naszego kraju postulował dewaluację złotego i wprowadzenie tzw. zarządu walutą (*currency board*), mającego sztywno związać złotówkę z euro. Argumentował, że wcześniej czy później Polskę czeka operacja wprowadzenia wspólnej waluty europejskiej, a kluczowa dla gospodarki i jej konkurencyjności kwestia kursu byłaby bliższa naszym interesom i aspiracjom teraz, niż później, gdy kurs będzie kształtował się w znacznym stopniu pod wpływem napływającego do nas kapitału spekulacyjnego. Po objęciu stanowiska ministra finansów Grzegorz Kołodko w nieco łagodniejszej formie ponowił tę propozycję, nie wspominając już jednak o dewaluacji złotego. Zbliżone, a nawet idące dalej pomysły pojawiały się w dyskusjach ekonomicznych także wcześniej, proponowano m.in. wprowadzenie jednostronnej „euroizacji” naszej gospodarki, czyli pełne zastąpienie złotego przez euro. Czy Polacy chcieliby, aby już teraz złoty został zastąpiony przez zyskującą ostatnio względem dolara wspólną walutę europejską?

Prawie jedna trzecia ankietowanych (32%) opowiada się za tym, by już teraz w Polsce złoty został zastąpiony przez euro. Niemal połowa (49%) jest przeciwnego zdania i nie chciałaby obecnie euroizacji naszej gospodarki. Prawie co piąty respondent (19%) nie ma wyrobionej opinii na ten temat.

Co ciekawe, stosunek do euro znacząco różnicuje płeć badanych. Mężczyźni nie mają jednoznacznego stanowiska w sprawie natychmiastowej euroizacji gospodarki - ich opinie dotyczące zastąpienia już teraz złotego przez euro są równo podzielone (po 42% wskazań). Natomiast kobiety okazują się w znacznym stopniu konserwatywne - ponad połowa (55%) wykazuje silne przywiązanie do naszej narodowej waluty i nie chciałaby już teraz zarabiać i płacić w euro; tylko niespełna jedna czwarta kobiet (24%) akceptuje zastąpienie złotego przez euro.

Tabela 1

Czy chciał(a)by Pan(i), by już teraz w naszym kraju złotówka została zastąpiona przez wspólną walutę europejską euro?	Kobiety	Mężczyźni
	w procentach	
Chciał(a)bym	24	42
Nie chciał(a)bym	55	42
Trudno powiedzieć	21	16

Żadne inne zróżnicowanie społeczno-demograficzne nie wpływa tak wyraźnie na akceptację wspólnej waluty europejskiej, choć ma na nią wpływ także wykształcenie oraz miejsce zamieszkania (zob. tabele aneksowe). Zastąpienie złotego już teraz przez euro wyraźnie częściej niż pozostali zaakceptowaliby badani z wyższym wykształceniem (41%). Relatywnie najchętniej na wprowadzenie euro zgodziliby się także mieszkańcy najmniejszych miast (43%), natomiast najbardziej przeciwni temu są mieszkańcy największych aglomeracji (56%) oraz respondenci mieszkający na wsi (51%). Wśród grup wiekowych wprowadzenie euro zaakceptowałyby przede wszystkim osoby od 25 do 34 roku życia (41%) oraz młodsze - od 18 do 24 lat (44%), choć jednocześnie wśród tych ostatnich ponad połowa (52%) jest temu przeciwna. W grupach społeczno-zawodowych za wprowadzeniem euro już teraz najczęściej opowiadają się uczniowie i studenci (49%), relatywnie bliska akceptacji jest także kadra kierownicza i inteligencja (41%). Zdecydowanie najbardziej przeciwni zastąpieniu złotego przez euro są natomiast rolnicy (59%).

Wśród ankietowanych, którzy deklarują, że wezmą udział w referendum akcesyjnym i będą głosować za przystąpieniem naszego kraju do UE, przeważa, co zrozumiałe, akceptacja wprowadzenia euro w Polsce już teraz. Większość przeciwników integracji nie chciałaby, aby złoty został już teraz zastąpiony przez euro.

Tabela 2

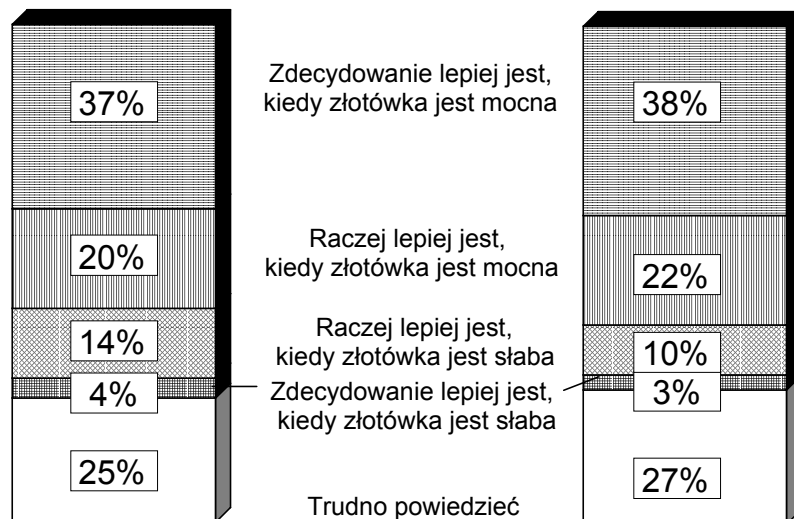
Czy chciał(a)by Pan(i), by już teraz w naszym kraju złotówka została zastąpiona przez wspólną walutę europejską euro?	Czy w referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej głosował(a)by Pan(i):		
	za przystąpieniem Polski do UE	przeciw przystąpieniu Polski do UE	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Chciał(a)bym	47	17	14
Nie chciał(a)bym	39	65	65
Trudno powiedzieć	14	18	21
	100	100	100

Niewątpliwie stosunek do wprowadzenia euro związany jest z poziomem wiedzy ekonomicznej, a także ogólną orientacją w dziedzinie funkcjonowania gospodarki. Istotną częścią tej wiedzy jest znajomość zasad kształtowania się kursu walutowego oraz skutków tego kursu dla funkcjonowania poszczególnych sfer gospodarki oraz różnych podmiotów uczestniczących w życiu gospodarczym. Jeśli zapytać Polaków, bez żadnych dodatkowych wyjaśnień, jaka sytuacja kursowa jest lepsza - czy wtedy, kiedy złotówka jest mocna czy też słaba, wówczas niezależnie od podmiotu, o który pytamy, odpowiedź jest jedna - lepiej, kiedy złotówka jest mocna. Zdaniem większości ankietowanych korzystniejsze jest, zarówno z punktu widzenia polskiej gospodarki jako całości (57%), jak i wyłącznie z pozycji konsumenta (60%), kiedy złotówka jest mocna i ma większą wartość względem innych walut.

RYS. 3

CZY, PANA(I) ZDANIEM, DLA POLSKIEJ GOSPODARKI LEPIEJ JEST, GDY ZŁOTÓWKA WZGLĘDEM INNYCH WALUT JEST MOCNA CZY TEŻ SŁABA?

CZY DLA PANA(I) OSOBIŚCIE JAKO KONSUMENTA LEPIEJ JEST, GDY ZŁOTÓWKA WZGLĘDEM INNYCH WALUT JEST MOCNA CZY TEŻ SŁABA?

Wydaje się, że odpowiedzi ankietowanych związane są przede wszystkim z ładunkiem wartościującym zawartym w warstwie semantycznej obu tych określeń („mocne” jest lepsze od „słabego”) niż ze świadomością skutków ekonomicznych obu sytuacji kursowych. Być może wchodzi tu w grę także kwestie prestiżowe - Polakom podoba się mocna złotówka oraz to, że za pieniądze zarabiane w kraju można taniej i więcej niż kiedyś kupować za granicą.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Parlamentarzyści zamierzają zmienić ustawę o Radzie Polityki Pieniężnej. Proszę powiedzieć, czy **dopisanie obowiązku dbania nie tylko o niski poziom inflacji, ale także troszczenia się o wzrost gospodarczy** uważa Pan(i) za słuszne czy też niesłuszne?

	(%)			
	Słuszne	Niesłuszne	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	68	9	23	1024
Płeć				
Mężczyźni	73	10	17	489
Kobiety	62	9	29	535
Wiek				
18-24 lat	76	7	17	158
25-34	70	11	18	185
35-44	71	9	20	163
45-54	65	11	24	222
55-64	71	9	20	134
65 lat i więcej	54	6	40	163
Miejsce zamieszkania				
Wieś	65	5	29	376
Miasto do 20 tys.	80	5	15	135
20-100 tys.	61	11	28	201
101-500 tys.	70	13	16	183
501 tys. i więcej mieszk.	67	16	16	129
Wykształcenie				
Podstawowe	54	5	41	261
Zasadnicze zawodowe	68	9	23	293
Średnie	76	9	15	354
Wyższe	71	20	8	116
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier. i inteligencja	69	21	10	86
Prac.umysł.niż.szczebła	77	15	9	87
Pracownicy fiz.-umysł.	64	9	27	75
Robotnicy wykwalifikowani	79	10	11	72
Robotnicy niewykwalifik.	68	7	25	43
Rolnicy	66	6	28	52
Pracujący na własny rach.	73	18	9	49
Bierni zawodowo				
Renciści	57	7	36	114
Emeryci	58	8	34	192
Uczniowie i studenci	79	2	19	68
Bezrobotni	72	3	25	144
Gospodynie domowe i inni	64	14	22	42
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	70	15	16	148
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	74	19	8	67
sekt. pryw. poza rolnict.	73	11	16	202
prywatnym gosp. rolnym	67	5	27	57
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	66	4	30	132
300-399	75	6	19	106
400-599	68	9	23	187
600-800	65	13	23	168
Powyżej 800 zł	77	13	10	162
Ocena własnych war. mater.				
Złe	66	6	28	354
Średnie	67	10	24	472
Dobre	72	14	14	198
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	64	5	30	68
Raz w tygodniu	71	8	21	530
1-2 razy w miesiącu	61	6	33	149
Kilka razy w roku	68	13	18	178
W ogóle nie uczestniczy	62	15	23	96
Poglądy polityczne				
Lewica	78	6	16	248
Centrum	76	12	12	282
Prawica	74	15	11	217
Trudno powiedzieć	45	4	51	277

Tabela 2. Parlamentarzyści zamierzają zmienić ustawę o Radzie Polityki Pieniężnej.
Proszę powiedzieć, czy **rozszerzenie liczby członków RPP** uważa Pan(i)
za słuszne czy też niesłuszne?

(%)

	Słuszne	Niesłuszne	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	15	56	29	1024
Płeć				
Mężczyźni	17	60	23	489
Kobiety	14	52	34	535
Wiek				
18-24 lat	20	62	19	158
25-34	15	59	26	185
35-44	15	61	23	163
45-54	14	59	27	222
55-64	16	53	31	134
65 lat i więcej	14	39	47	163
Miejsce zamieszkania				
Wieś	16	49	35	376
Miasto do 20 tys.	17	63	21	135
20-100 tys.	18	55	27	201
101-500 tys.	17	60	24	183
501 tys. i więcej mieszk.	7	65	28	129
Wykształcenie				
Podstawowe	13	38	49	261
Zasadnicze zawodowe	19	55	26	293
Średnie	16	64	20	354
Wyższe	10	73	17	116
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	10	70	19	86
Prac.umysł.niż.szczębla	17	74	9	87
Pracownicy fiz.-umysł.	16	55	29	75
Robotnicy wykwalifikowani	24	55	21	72
Robotnicy niewykwalifik.	19	56	25	43
Rolnicy	13	56	31	52
Pracujący na własny rach.	12	66	21	49
Bierni zawodowo				
Renciści	16	39	45	114
Emeryci	12	48	40	192
Uczniowie i studenci	21	56	24	68
Bezrobotni	17	53	29	144
Gospodynie domowe i inni	14	68	18	42
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	13	64	23	148
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	26	67	7	67
sekt. pryw. poza rolnict.	15	62	23	202
prywatnym gosp. rolnym	15	52	33	57
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	12	55	33	132
300-399	13	60	28	106
400-599	20	54	25	187
600-800	19	52	29	168
Powyżej 800 zł	16	66	19	162
Ocena własnych war. mater.				
Złe	16	50	34	354
Średnie	15	58	27	472
Dobre	16	61	22	198
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	7	47	46	68
Raz w tygodniu	19	54	27	530
1-2 razy w miesiącu	14	55	32	149
Kilka razy w roku	14	61	25	178
W ogóle nie uczestniczy	8	62	29	96
Poglądy polityczne				
Lewica	19	60	21	248
Centrum	17	62	20	282
Prawica	15	70	15	217
Trudno powiedzieć	11	34	55	277

Tabela 3. Czy chciał(a)by Pan(i), by **już teraz** w naszym kraju złotówka została zastąpiona przez wspólną walutę europejską euro?

(%)

	Chciał(a)- bym	Nie chciał(a)bym	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	32	49	19	1023
Płeć				
Mężczyźni	42	42	16	489
Kobiety	24	55	21	534
Wiek				
18-24 lat	44	52	5	158
25-34	41	43	17	185
35-44	31	53	16	163
45-54	32	46	22	220
55-64	27	47	26	134
65 lat i więcej	19	54	27	163
Miejsce zamieszkania				
Wieś	27	51	21	376
Miasto do 20 tys.	43	40	17	135
20-100 tys.	30	47	23	201
101-500 tys.	39	48	13	183
501 tys. i więcej mieszk.	31	56	13	128
Wykształcenie				
Podstawowe	25	47	28	261
Zasadnicze zawodowe	35	46	20	293
Średnie	34	54	13	354
Wyższe	41	47	12	114
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	41	45	14	84
Prac. umysł. niż. szczebla	35	54	11	87
Pracownicy fiz.- umysł.	35	47	18	75
Robotnicy wykwalifikowani	36	45	19	72
Robotnicy niewykwalifik.	45	49	6	43
Rolnicy	15	59	26	52
Pracujący na własny rach.	38	52	9	49
Bierni zawodowo				
Renciści	23	50	27	114
Emeryci	23	49	28	192
Uczniowie i studenci	49	48	3	68
Bezrobotni	36	46	18	144
Gospodynie domowe i inni	30	49	21	42
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	33	53	14	148
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	40	50	10	66
sekt. pryw. poza rolnict.	41	44	16	202
prywatnym gosp. rolnym	15	61	24	57
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	23	61	16	132
300-399	37	43	20	106
400-599	36	43	21	187
600-800	36	46	19	168
Powyżej 800 zł	32	51	17	162
Ocena własnych war. mater.				
Złe	27	49	24	352
Średnie	33	49	18	472
Dobre	41	48	11	198
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	32	41	27	68
Raz w tygodniu	32	51	17	530
1-2 razy w miesiącu	32	51	16	149
Kilka razy w roku	39	40	21	177
W ogóle nie uczestniczy	24	55	20	96
Poglądy polityczne				
Lewica	32	52	17	248
Centrum	38	50	12	280
Prawica	39	51	10	217
Trudno powiedzieć	22	44	34	277

Tabela 4. Czy, Pana(i) zdaniem, dla polskiej gospodarki lepiej jest, gdy złotówka względem innych walut jest mocna czy też słaba?
1 - Lepiej jest, kiedy złotówka jest mocna; 2 - Lepiej jest, kiedy złotówka jest słaba

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	57	18	25	1024
Płeć				
Mężczyźni	60	23	17	489
Kobiety	55	13	33	535
Wiek				
18-24 lat	66	21	13	158
25-34	59	22	19	185
35-44	59	19	22	163
45-54	56	15	29	222
55-64	53	18	28	134
65 lat i więcej	50	10	40	163
Miejsce zamieszkania				
Wieś	52	18	30	376
Miasto do 20 tys.	66	8	26	135
20-100 tys.	58	19	23	201
101-500 tys.	59	19	23	183
501 tys. i więcej mieszk.	59	24	17	129
Wykształcenie				
Podstawowe	52	11	37	261
Zasadnicze zawodowe	58	19	24	293
Średnie	61	21	18	354
Wyższe	54	22	24	116
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	51	22	27	86
Prac.umysł.niż.szczebła	65	19	16	87
Pracownicy fiz.-umysł.	58	24	17	75
Robotnicy wykwalifikowani	64	12	25	72
Robotnicy niewykwalifik.	66	18	17	43
Rolnicy	58	20	22	52
Pracujący na własny rach.	52	32	16	49
Bierni zawodowo				
Renciści	49	13	38	114
Emeryci	53	12	35	192
Uczniowie i studenci	56	32	11	68
Bezrobotni	62	14	25	144
Gospodynie domowe i inni	64	13	23	42
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	59	15	25	148
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	58	30	12	67
sekt. pryw. poza rolnict.	58	22	20	202
prywatnym gosp. rolnym	62	18	21	57
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	59	13	28	132
300-399	78	11	11	106
400-599	56	22	22	187
600-800	52	23	25	168
Powyżej 800 zł	55	22	23	162
Ocena własnych war. mater.				
Złe	58	14	28	354
Średnie	55	18	26	472
Dobre	60	23	17	198
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	48	14	38	68
Raz w tygodniu	59	16	25	530
1-2 razy w miesiącu	59	20	21	149
Kilka razy w roku	56	20	25	178
W ogóle nie uczestniczy	55	22	23	96
Poglądy polityczne				
Lewica	54	23	23	248
Centrum	62	18	20	282
Prawica	64	20	16	217
Trudno powiedzieć	50	10	39	277

Tabela 5. Czy dla Pana(i) **osobiście jako konsumenta** lepiej jest, gdy złotówka względem innych walut jest mocna czy też słaba?
1 - Lepiej jest, kiedy złotówka jest mocna; 2 - Lepiej jest, kiedy złotówka jest słaba

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	60	13	27	1024
Płeć				
Mężczyźni	65	15	19	489
Kobiety	55	11	34	535
Wiek				
18-24 lat	70	11	19	158
25-34	56	22	22	185
35-44	67	11	22	163
45-54	54	13	33	222
55-64	63	12	25	134
65 lat i więcej	53	7	40	163
Miejsce zamieszkania				
Wieś	53	12	35	376
Miasto do 20 tys.	69	7	24	135
20-100 tys.	60	16	24	201
101-500 tys.	61	14	25	183
501 tys. i więcej mieszk.	68	15	17	129
Wykształcenie				
Podstawowe	53	7	40	261
Zasadnicze zawodowe	62	12	26	293
Średnie	63	16	20	354
Wyższe	59	19	21	116
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	65	18	17	86
Prac.umysł.niż.szczębla	65	18	17	87
Pracownicy fiz.-umysł.	53	21	26	75
Robotnicy wykwalifikowani	66	9	25	72
Robotnicy niewykwalifik.	65	14	21	43
Rolnicy	59	13	29	52
Pracujący na własny rach.	49	29	22	49
Bierni zawodowo				
Renciści	52	6	42	114
Emeryci	58	8	35	192
Uczniowie i studenci	70	14	16	68
Bezrobotni	63	10	27	144
Gospodynie domowe i inni	56	14	30	42
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	61	17	22	148
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	58	20	22	67
sekt. pryw. poza rolnict.	61	18	20	202
prywatnym gosp. rolnym	63	11	26	57
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	63	14	23	132
300-399	68	13	19	106
400-599	58	16	26	187
600-800	54	14	31	168
Powyżej 800 zł	59	19	22	162
Ocena własnych war. mater.				
Złe	58	9	33	354
Średnie	59	14	27	472
Dobre	64	17	19	198
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	48	15	38	68
Raz w tygodniu	59	11	29	530
1-2 razy w miesiącu	61	16	23	149
Kilka razy w roku	64	15	21	178
W ogóle nie uczestniczy	60	12	28	96
Poglądy polityczne				
Lewica	64	15	21	248
Centrum	63	15	22	282
Prawica	68	17	15	217
Trudno powiedzieć	47	6	47	277